

Geaflecht

Geaflecht verschijnt viermaal per jaar en is een uitgave van Natuurvereniging Geaflecht.

www.geaflecht.nl

NOTARIS
KANTOOR

de **Anna**
ries

ZONNEDAUW 4
9202 PA DRACHTEN
T 0512 - 303 403
INFO@WAARVANAKTE.NL

WWW.WAARVANAKTE.NL

K A P S A L O N

Artistique

0513 - 46 29 65

GORREDIJK

sikkeboonstra
FIETSSPECIALIST

Hoofdstraat 4, 8401 BZ Gorredijk, 0513 856 716
www.sikkeboonstra.nl

Tuin
dorado

het voordeel van groen

Drachten · Gorredijk · Wolvega

meer als 100 jaar

mannenmode
BELLINGA

Hoofdstraat 57 Gorredijk 0513-461424

tekenbureau

Bijlsma

makelaardij

Bijlsma

Voor al uw taxaties, verkopen, aankopen, bouwkundig tekenwerk
B.F. Bijlsma, Brouwerswal 12 te Gorredijk, telefoon 0513 - 466740

Café **Salento**
30 jaar

Het koffieconcept van Overwijk
Koffiesystemen. Meer weten?
Kijk op www.cafesalento.nl.

Bezoekadres: Tolhûsleane 15, Gorredijk

ERVAREN SCHILDERS
VOOR VAKKUNDIG
SCHILDERWERK

r. bethlehem
SCHILDERSBEDRIJF

TEL. 0513-462016 WWW.BETHLEHEMSCHILDERS.NL

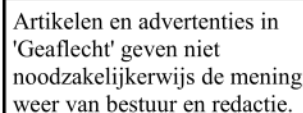
EP: Van der Molen

ElectronicPartner

Onze **service**
maakt het
verschil

Beeld & Geluid - Telecom - Multimedia - Wassen & Drogen - Koelen & Vriezen
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur - Satelliet - Eigen technische dienst

Hoofdstraat 52 - 8401 CB Gorredijk - Telefoon: (0513) 46 20 65

Nieuwe leden, opzeggingen en adreswijzigingen dienen schriftelijk (ook per E-mail) gemeld te worden bij de **ledenadministratie**: zie bovenstaande adressenlijst. Het verenigingsjaar is gelijk aan het kalenderjaar. Eventuele opzeggingen dienen uiterlijk 1 november voorafgaand aan het beoogde jaar bij de ledenadministratie gemeld te worden.

Inhoud Geaflecht nr.3 september 2022

Adressenlijst	1
Van de bestuurstafel	3
Activiteiten agenda	5
Verslag excursie Gouden Boaiem	8
Natuur en recht	10
De teloorgang van de floristische rijkdom van de Ald Hearrewei	12
Natuur en recht	10
De tuin van Wijninga	15
De kleine zwaan	17
Wist u dat?	19
Kringloop in de natuur	20
Waarnemingen	22
Natuerferiening Bakkefean e.o.	24
Natoernijs augustus 2022	24

Contributie 2022, betaal op tijd.

Onze vereniging kent vele leden. Veel van deze leden betalen hun contributie op tijd door een overschrijving of door het afgeven van machtiging voor automatische incasso.

Het blijkt nu dat een aantal leden hun jaarlijkse contributie nog niet hebben betaald.

Het kan zijn of u niet meer weet of u al hebt betaald. In dat geval kan contact worden opgenomen met de penningmeester.

Veel beter is dat leden een machtiging afgeven aan de vereniging om de contributie in mei van elk jaar automatisch te laten innen. Neem contact op met de penningmeester!

Het emailadres is: geaflecht@gmail.com. Of bel : 06-1500 25 42.

*Ik hoop de contributieachterstand **snel** wordt betaald.*

Het bankrekeningnummer is: NL24RABO 0330 9569 30 t.n.v. Natuurvereniging Geaflecht; graag uw adres erbij vermelden.

Bedankt voor de medewerking.

Penningmeester, Romke Oosterbaan

Bij de voorplaat

Wel twee A4'tjes kun je vullen met spreekwoorden waarin het woord haas voorkomt. Niet allemaal kloppen ze. Het spreekwoord "Het hazenpad kiezen" (vluchten) klopt niet altijd is mijn ervaring. Deze haas liep zowat tegen mijn lens aan. Pas toen mijn camera een paar klikken maakte ging hij/zij er vandoor. Foto: Tjeerd Geertsma

Van de bestuurstafel Verenigingsnieuws en correspondentie

Van de bestuurstafel.

Het is u vast niet ontgaan, de bijgesloten brief in deze Geaflecht. Wij hebben gemeend langs deze weg onze leden te benaderen. U heeft kunnen lezen waar het om gaat. Het maakt wellicht mensen nieuwsgierig. Wat doet het bestuur allemaal? Hoe ziet dat er in de praktijk uit?

We nemen u mee naar de bestuurstafel:

Gemiddeld eens per maand komen we bijeen. Ons belangrijkste doel is de natuur onder de aandacht brengen van jong en oud. Dat is een breed begrip. Op onze website kunt u de uitgewerkte doelstelling nalezen. Met dit in het achterhoofd gaat het in onze vergaderingen over allerlei zaken. Zoals : hoe zorgen we dat onze leden op de hoogte blijven van actuele gebeurtenissen in de lokale natuur? Daarvoor hebben we dit blad, de Geaflecht, de website, we zijn actief op facebook en we organiseren maandelijks lezingen en/of excursies.

Luis in de pels.

We vinden het ook belangrijk om de natuur in en om onze gemeente te observeren. Zien we misstanden of hebben we ergens vragen over, dan zoeken we contact met de verantwoordelijke instanties. Dat kan de gemeente zijn, dat kan een andere natuurorganisatie zijn (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Fryske Gea), het waterschap, noem maar op. Het levert binnen het bestuur soms pittige discussies op. Hoever gaan we? Willen we ons ook met grote vraagstukken van deze tijd bezig houden of beperken we ons tot hetgeen we binnen ons verspreidingsgebied kunnen bereiken. Door de jaren heen hebben we al het nodige opgebouwd. Zo is er met enige regelmaat gevraagd en ongevraagd contact met de gemeente. Over gekapte bomen, over het maaibeleid van de bermen, over de omgevingsvisie.

Houtduif. Foto: Tjeerd Geertsma

Taken verdelen.

Binnen het bestuur worden de taken verdeeld. Er is een secretaris, een penningmeester en nog geen voorzitter. Die vacature is vacant en we hopen, ook door deze actie, dat we op onze volgende

ledenvergadering een nieuwe voorzitter kunnen benoemen. Daarnaast zijn er nu vier leden. Enkele bestuursleden onderhoud de externe contacten, andere zorgen voor de berichtgeving naar buiten en weer anderen ontwikkelen nieuwe initiatieven. Vaak wordt er aan de hand van de agenda gekeken wie wat doet.

Ieder nieuw bestuurslid krijgt de gelegenheid een tijdje vrijblijvend mee te draaien om te ontdekken of het 'past'.

Naast de vraag om nieuwe bestuursleden willen we ook graag actieve leden die op een andere manier betrokken worden bij het verenigingsleven. We hopen op veel respons!!

In memoriam

Onlangs bereikte ons het droeve nieuws dat Kees Stuurmans op 87-jarige leeftijd is overleden. Kees maakte van 1978 tot 1993 deel uit van eerst de Vogelwacht Gorredijk en later de Vereniging voor Natuurbescherming gevestigd te Gorredijk. Nu Natuurvereniging Geaflecht. Als actief bestuurslid stond hij aan de wieg van, en was nauw betrokken bij, de opbouw van onze huidige natuurvereniging. Jarenlang heeft hij het secretariaat onder zijn hoede gehad. Niet zo verwonderlijk want schrijven was zijn ding bij uitstek. Talloze brieven en bezwaarschriften schreef hij als secretaris naar de meest uiteenlopende instanties. Ook naar het buitenland als het nodig was. Taal was daarbij geen probleem hij schreef net zo makkelijk in het Engels als in het Frans. Talloze artikelen schreef hij ook voor het verenigingsblad Geaflecht. Artikelen met een diepe betrokkenheid bij de natuur en een enorme kennis van diezelfde natuur.

Kees heeft onnoemelijk veel gedaan voor onze vereniging tijdens de beginjaren. Maar meer nog voor de natuur in zijn algemeenheid. In het jubileumnummer van 2006 staat een prachtig interview met Kees Stuurman. Voor wie zich hem nog eens wil herinneren, is het zeker de moeite waard dit nog eens te lezen. In deze Geaflecht herdenken wij Kees Stuurman met het plaatsen van een van zijn eerste artikelen in Geaflecht

Wij wensen de familie van Kees veel sterkte met dit verlies.

Enkele datums met betrekking tot het verschijnen van Geaflecht in 2022

15 november	Sluitingsdatum inleveren kopij Geaflecht nr. 4 (december)
15 december	Verschijnt Geaflecht nr. 4 2022

Let op: Het rapen en nieten wordt tot nader bericht verzorgd door Drukkerij Lageveen

Van de activiteitencommissie

Wanneer we dit schrijven tikt de thermometer voor de tweede keer deze augustusmaand de 30 graden aan. De herfst en winter staan op de drempel maar lijken nog ver weg. Toch is de activiteitencommissie al weer druk met een programma voor het komende seizoen 2022/2023 samen te stellen. Makkelijk is het niet altijd maar we denken ook het komende seizoen weer een interessant programma te kunnen presenteren. Voor elk wat wils: lezingen, excursies en cursussen.

Wij hopen als activiteitencommissie u ook komend seizoen weer te mogen ontmoeten op een van onze activiteiten.

Mocht u ideeën hebben voor een activiteit, schroom dan niet contact met ons op te nemen. Maar ook als u zelf denkt een leuk verhaal met foto's of film te hebben, wij weten het graag!

Activiteiten commissie: Jet, Wietze, Tjeerd

Activiteitenagenda

Noteer deze data alvast in uw agenda

Dierenleven in Scandinavië; Van Bruine kikker tot Bruine beer

Fotolezing door Wim Andela. Wim Andela is sinds jaar en dag de coördinator voor de reptielenmonitoring in Fryslân. Naast het begeleiden van de waarnemers, is hij zelf ook een enthousiast volger van de Friese reptielenpopulaties. Dit van de Zandhagedissen op Vlieland tot de Gladde Slang op de Duurwoudersheide.

Dit alles legt hij ook graag op foto vast. Maar de natuur buiten Fryslân is vaak wel zo spectaculair. Daarom hebben wij Wim gevraagd om ons mee te nemen op één van zijn buitenlandse fotoreizen. Dat fotografie in april in Scandinavië niet altijd even comfortabel is, daar weet Wim nu alles van. Maar dan heb je ook fraai materiaal van Auerhoen tot Oeraluil.

Plaats: de Draaier (Voltawerk), Stationsweg 76, Gorredijk

Datum: dinsdag 20 september 2022

Tijdstip: 20:00 uur

Kosten: leden gratis, niet leden 4 euro.

Vogels tellen met Natuurvereniging Geaflecht en vogelringstation Menork

Op zaterdag 1 oktober kunt u samen met deskundige leden van vogelringstation Menork en Natuurvereniging Geaflecht vogels waarnemen en tellen. U doet dit dan samen met meer dan 100 andere vogelwerkgroepen verspreid over ons land. In totaal tellen zij op ongeveer 150 verschillende plaatsen in Nederland zoveel mogelijk vogels.

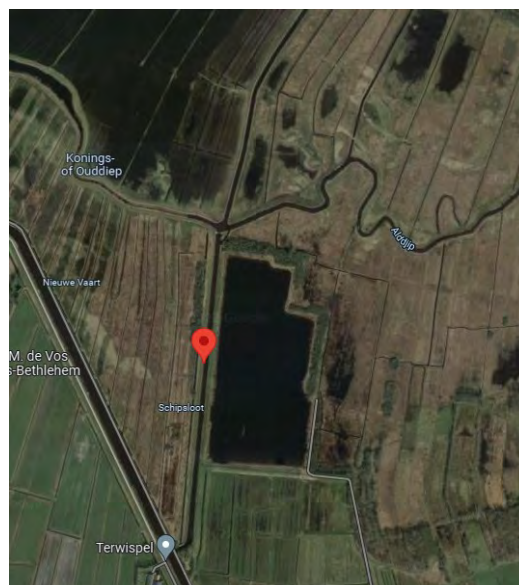
Op plaatsen waar veel vogeltrek te zien is, tellen vogelaars jaarlijks alle verschillende soorten en hun aan-

tallen. Wij doen dit vanaf de polderdijk aan de Schipsloot in het gebied Venebuurt, met een ruim uitzicht op de Hege Geasten en de Bouwerspolder, waar ook veel vogels te zien zijn, als de trek door weersomstandigheden zou tegenvallen. Dus altijd de moeite waard om eens mee te maken. Te meer daar er ter plaatse ook trekvogels geringd zullen worden door vogelringstation Menork, als de weersomstandigheden daarvoor geschikt zijn. Een bijzondere gelegenheid om trekvogels eens van dichtbij te kunnen zien.

Bent u geïnteresseerd en wilt u ook eens zien hoe het trektellen in zijn werk gaat of zelfs meetellen? Dan bent u op zaterdag **1 oktober** van 8 uur tot 12 uur van harte uitgenodigd ons te bezoeken in de Venebuurt. U hoeft beslist geen kenner te zijn. Er is genoeg te zien en leren...

Om bij deze plek te komen, dient u in Terwispel de reed Kolderveen (aan de noordzijde van de Nieuwe Vaart) te volgen, tot net over de flapbrug, daar ziet u aan de rechterhand op de polderdijk de tellers wel staan. U kunt hier geen auto parkeren, die dient u achter te laten aan het begin van de onverharde weg, vandaar is het nog ongeveer 500 meter lopen. Beter is het om met de fiets te komen. Laarzen en een goede verrekijker zijn aan te bevelen.

Datum: Zaterdagmorgen 1 oktober 2022

Waar: Venebuurt bij Terwispel (bereikbaarheid zie kaart) GPS: 53.035751, 6.045167

Tijd: 8 – 12 uur

Kosten: Geen kosten

Paddenstoelenexcursie op 16 oktober naar It Katliker schar

Terwijl ik dit stukje zit te schrijven is het kurk en kurk droog in de natuur, voorwaar geen goede weersomstandigheden voor een mooie paddenstoelenflora dit najaar. Laten we hopen dat er in de vroege herfst toch nog enige regen van betekenis valt, zodat de natuur enigszins kan herstellen van deze droogte.

We zullen het zien op 16 oktober in het Katliker schar, een fraai terrein met mooie wandelpaden. Het is een gevarieerd natuurgebied van 420 hectare groot. Het gebied bestaat uit de Ketlikerheide,

de Tsjongerdellen en het voormalige jachtbos van de familie Bieruma Oosting, in 1969 aangekocht door It Fryske Gea. In het jachtbos van het Katliker schar wisselen hakhout en gevarieerde productiebossen elkaar af met statige eiken- en beukenlanen. Het bos staat bekend als prima terrein voor een mooie paddenstoelenflora. Tevens grazen er vele Damherten, waar we vast en zeker ook een glimp van kunnen zien.

We zullen het zien in oktober. We vertrekken om 9.30 uur vanaf het parkeerterrein bij de Skâns te Gorredijk, om 10.00 uur kunnen we dan vertrekken van de publieksparkerplaats aan de Schoterlandseweg, **dus niet bij de werkschuur van It Fryske Gea.**

Tot 16 oktober, Immie en Marten Hunneman.

Plaats: Parkeerterrein aan de Schoterlandseweg (zie kaartje). GPS: 52.941310, 6.033768

Datum: 16 oktober 2022

Tijdstip: Aanvang 10.00 uur

Kosten: Leden gratis, niet leden 4 euro

Dia lezing over de natuurbeleving van een (kritisch) genieter

In het leven van Gert van der Hart heeft natuurbeleving altijd een belangrijke rol gespeeld. Op diverse manieren is daar invulling aan gegeven. In vroegere tijden was dat het beschermen van de natuur door vooral actie te voeren. Na het oprichten van Globe Natuurreizen kwam het accent meer op genieten en educatie te liggen. Door de enorme ervaring kan hij een lezing boeiend invullen. Omdat hij ook enthousiast fotograaf is wordt het verhaal ondersteund door prachtige beelden. Naast plant, dier en landschappen zal de mens - als onderdeel van de natuur - zeker ook ter sprake komen.

Deze lezing wordt eind dit jaar gehouden en is een absolute aanrader voor iedereen die van de natuur houdt maar ook een kritische blik heeft.

Plaats: de Draaier, Stationsweg 79 te Gorredijk

Datum: dinsdag 15 november 2022

Tijdstip: 20.00 uur

Kosten: leden gratis, niet leden 4 euro.

Watervogelcursus

Tijdens deze vogelcursus leer je de verschillende eendensoorten, ganzen en zwanen kennen.

Hoe kun je in een groep gemengde eendensoorten de verschillen zien onderling? En waarom duikt een kuifeend helemaal onder water terwijl een slobbeend zijn voedsel uit het wateroppervlak zeeft?

Vanaf september arriveren de eerste wintergasten en komen grote groepen ganzen uit hun broedgebieden onze kant op.

Uitgesproken de wintertijd is de beste periode om veel verschillende eenden, ganzen en zwanen te spotten. Vanwege onze overwegend zachte winterperiode en de aanwezigheid van grote open wateren met aangrenzend foerageergebied maakt het aantrekkelijk voor deze vogels om in Nederland te overwinteren.

Wil je ook graag meer te weten komen over deze vogels, geef je dan op voor de cursus die start in januari 2023. De cursus wordt gegeven door Lydia Barkema.

Zie website <https://barkemanatuurlijk.nl>

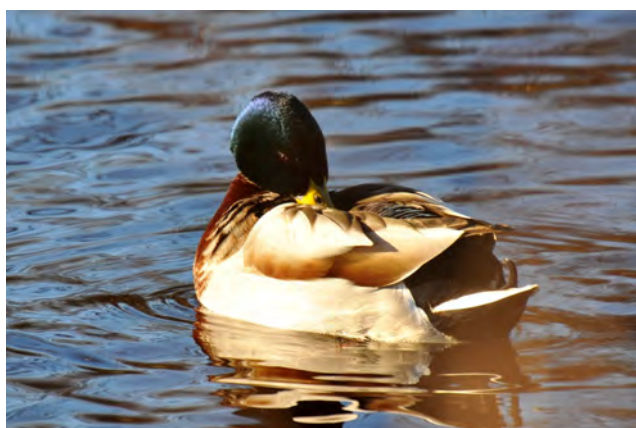
Plaats: de Skâns, Gorredijk

Datum: dinsdag 17 januari, dinsdag 31 januari en afsluitende excursie op zaterdag 11 februari.

Kosten: Leden € 10.00, niet-leden € 12,50

Vooraf aanmelden bij Jet Hofstra, 0516-462412 / 06-51977451, mail: jethofstra9@gmail.com

Maximum aantal deelnemers is 20.

autobedrijf
Jaap De Vries BV
Opel occasions Gorredijk

Stationsweg 85 • 8401 DM Gorredijk
Telefoon: (0513) 462103

opelaanbod.nl

Uw kunstgebit is ook onze zorg

- ✓ Aanmeten nieuw kunstgebit
- ✓ Aanmeten kunstgebit op implantaten
- ✓ Reparatie van bestaande kunstgebit
- ✓ Opvullen van bestaande kunstgebit
- ✓ Advies, controle en nazorg
- ✓ Vergoeding via uw zorgverzekeraar

BERGSMA

H. Ringenoldusstrjitte 47
8401 PW Gorredijk

0513 - 46 30 32
www.tppbergsma.nl

faberwineworld
La Ruta del Vino
Lippenhuizen

TOTAALPAKKET VOOR AL UW DRUKWERK

brochures • programmaboekjes
groot formaat • trouw- en
geboortekaarten • printen •
kopiëren • stickers • stempels
en nog veel meer!

DRUKKERIJ & COPYSHOP

Lageveen

Lijnbaan 5
8401 VL Gorredijk
0513 - 463 863

info@drukkerijlageveen.nl
www.drukkerijlageveen.nl

GEMAKKELIJK ONLINE
BESTANDEN AANLEVEREN!

Jan KOPPERT
INSTALLATIEBEDRIJF

Tolhusleane 15 - Terwispel
T. 0513-463413 / 06 23281521

info@koppertinstallatie.nl
www.koppertinstallatie.nl

kapsalon
IDA DE VOS

de Vos

0513 461475

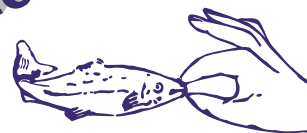
www.idadevos.nl

KOTA RADJA
BEETSTERZWAAG

Hoofdstraat 39, Beetsterzwaag
0512 38 22 24 www.kotaradja.nl

het neusje van

de zalm

uw visspecialist

Marktplaats - Gorredijk
Telefoon: 06 294 63 696

ÚS HOEKJE

Spijkerbroeken & meer

Sinds 1980

HOOFDSTRAAT 55, GORREDIJK

Excursie Gouden Boaiem 7 mei 2022

Enigszins verbaasd troffen we op 7 mei een paardenmarkt aan op het parkeerterrein bij de Skâns. We konden dus niet parkeren en ook hadden zich nogal wat groepjes verzameld (anders zijn we als excursiegangers het enige groepje). Er moest dus goed gekeken worden of er sprake was van “vogelaars” of “paardenmensen”.

Foto: Harm van der Duim

Uiteindelijk vonden 7 vogelaars elkaar toch en konden we via de snelweg richting Woudsend vertrekken. In Woudsend aangekomen, moest er vervolgens nog even gecommuniceerd worden om elkaar en de boot te vinden maar uiteindelijk lukt dit toch voor de meesten. Helaas was er 1 deelnemer naar de Gouden Boaiem in Heeg gereisd waar recreatievilla's als adres “Gouden Boaiem” hebben (dat weten we dat als organisatie ook weer....).

Met de 9 mensen die direct naar Woudsend waren afgereisd, hadden we een mooie groep van 15 geïnteresseerden. In de vaartocht naar het bedrijf van Pystje en Klaas Bokma kregen we een interessant historisch plaatje door Fedde voorgeschoteld die ons samen met schipper Sjoerd naar het eiland bracht.

Vroeger ging bijna alles daar over het water en op het eiland zelf waren destijds 5 boerenbedrijven gevestigd die door de vruchtbare grond een goed product konden produceren. Er bleef zelfs voldoende geld over om voor de boerin een gouden oorijzer aan te schaffen en daarmee op zondag naar de kerk te gaan (en te pron-

ken...). Op zich heel interessant maar historici is weer een andere groep dan vogelaars en voor de rondvliegende Bruine Kiekendieven en de Koekkoek die zich van zeer dichtbij liet bewonderen, was helaas wat minder aandacht. Maar goed, dat vulden de vogelaars dan wel weer aan.

Na op het eiland aangekomen te zijn werden we door Pytsje verrast met zelfgebakken koek en koffie of thee. Er werd ons verteld dat Pytsje en haar man nu 9 jaar als boeren op het eiland actief zijn (als erfpachters van Staatsbosbeheer) en tegenwoordig als biologisch-dynamisch bedrijf onder het Demeter-keurmerk vallen.

Het als weidevogelbedrijf actief zijn, wordt door de provincie met subsidies ondersteund. Daarbij is het niet altijd eenvoudig om beheerplannen te maken die aansluiten bij een bepaald natuurdoeltype inclusief de daarbij behorende (of gewenste) flora en fauna. Dit temeer daar er vaak tal van factoren zijn die invloed hebben op het al dan niet voorkomen van soorten en/of de grootte van populaties. Zo is de Velduil nog 1 van de wenssoorten maar hoe creëer je condities om een paartje Velduil naar het eiland te lokken? Dat valt nog niet mee.

Na de introductie van Pytsje konden we even op de boerderij rondkijken. Varkens die nog lekker in de modder kunnen wroeten, een toom kippen in een ren en een hele kade rondom het erfperceel, zo goed als nieuw. De reden daarvan was dat het eiland als waterbuffer is aangemerkt om bij wateroverlast na hevige regenval met name de bebouwde omgeving, voor zover mogelijk, te ontlasten. Welk effect dat zal hebben onder welke omstandigheden, zal de toekomst leren. In het kader van datzelfde project was er ook een dubbelspoor betonpad tussen de 2 boerderijen op het eiland aangelegd. Dit om het verkeer tussen de boerderijen ook onder natte omstandigheden zo lang mogelijk in stand te kunnen houden. Er is de afgelopen winterperiode in ieder geval veel werk verzet

op het eiland (de begroting was volgens Wetterskip Fryslân € 2,3 miljoen).

Wat de weidevogels betreft, zagen we de diverse soorten als Tureluur, Kievit, Grutto en Scholekster. Gemiddeld zitten er de laatste jaren op 175 hectare zo'n 70 paar Grutto, 35 Tureluur, 15 Kievit en 15 Scholekster. Een aantal waargenomen kemphanen vormden de slagroom op de taart (maar die broeden er waarschijnlijk niet).

Vanaf het pad konden we zelfs een nestje van de Scholekster waarnemen. In die zin deed het wel denken aan de weilanden achter Lippenhuizen van mijn jeugd (de jaren zeventig) toen ik daar met mijn opa ging eierzoeken. Die liet me soms net zo lang heen en weer lopen totdat ik het nest (wel) had gevonden (wat hij natuurlijk al lang had gezien maar dat wist ik toen niet).

De exacte aantallen voor 2022 werden door de Vogelwacht nog in kaart gebracht. Het algemene beeld van Klaas Bokma senior, die in de 2^e boerderij op het-eiland woont en die ons rondleidde, was dat het dit jaar wat rustiger was dan in voorgaande jaren. De vogelteller die in het veld aan het werk was toen wij er waren, had op een gedeelte al 20 gruttonesten geteld, dus mogelijk valt het nog mee.

Opvallend was wel dat op vrijwel alle percelen de boterbloem nogal overheerste en dat er zo op het eerste gezicht weinig verschil in biotoop tussen de percelen was. Wel is er de afgelopen winter een plasdrasdeelt aangelegd waar o.a. de Otter reeds is gesignaleerd (en waar we ook het skelet van een grote snoek in de oever zagen liggen).

Al wandelend bereikten we uiteindelijk de boerderij van Bokma senior. Daar werden we door Fedde en Sjoerd weer met de boot opgepikt waarna we weer terug naar Woudsend werden gevaren. Na aankomst in de haven hebben we als gezin aldaar nog een meegebrachte boterham gegeten. Een terrasje o.i.d. zat er ditmaal niet in. Het was tenslotte het einde van 2 weken mei-vakantie en in die 14 dagen hadden we reeds voldoende gesnackt. Met nog steeds het geluid van de Grutto op de achtergrond, was dat een mooi einde van een boeiende excursie.

Wietze van der Meulen

Oproep

Hoe zit het met de herplant van gekapte bomen?

Beste leden,

Wilt u aan het bestuur doorgeven of herplant na het kappen van o.a zieke essen daadwerkelijk plaatsvindt.

In de afgelopen jaren zijn met name in het westelijk gedeelte van de gemeente ontzettend veel essen gekapt vanwege de essentakziekte. Er is door de gemeente(raad) beloofd om het bomenbestand in de gemeente op peil te houden of zelf uit te breiden door te zorgen voor nieuwe aanplant van bomen op plekken waar gekapt is. Het bestuur van Geaflecht heeft het vermoeden dat langs sommige wegen en straten het planten van nieuwe bomen die passend zijn voor de omgeving niet of nog niet is gebeurd. Wij horen graag uw waarnemingen over het al dan niet herplanten. Neemt contact op met:

Mary van der Graaf marygraaf@gmail.com (0513 4370220) Tjeerd Geertsma tgte-terw@ziggo.nl (06-38 91 7537) of andere leden van het bestuur.

Natuur en recht

door Moira Hoen (1)

Jurisprudentie: provinciale aanpassing grenzen Natuur Netwerk Nederland voor nieuwbouw niet toegestaan

Wat was er aan de hand?

De gemeenteraad van Oisterwijk heeft het bestemmingsplan "Nieuw Landgoed Reuseldal" vastgesteld om drie landhuiskavels met een gezamenlijke oppervlakte van 0,95 ha, bijbehorende infrastructuur en 13,4 ha nieuwe natuur te realiseren.

Om dit mogelijk te maken hebben gedeputeerde staten van Noord-Brabant besloten om de begrenzing van het Natuur Netwerk Brabant, onderdeel van Natuur Netwerk Nederland (voorheen ecologische hoofdstructuur) op de kaart aan te passen. GS hebben hiervoor de "Wijziging Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (IOV) in verband met het plan Nieuw Landgoed Reuseldal; Oisterwijk" vastgesteld.

Het Groene Hart Brabant en anderen kunnen zich niet met de vaststelling van het plan verenigen en hebben beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Zij stellen dat de herbegrenzing van het Natuur Netwerk Brabant in de IOV in strijd is met artikel 2.10.5, aanhef en onder b. van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Er is volgens hen geen sprake van een kleinschalige ontwikkeling, de wezenlijke kenmerken van het Reuseldal worden aangetast, de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied worden niet versterkt en de oppervlakte van het Natuur Netwerk Brabant blijft niet gelijk, maar wordt verkleind.

Huisje aan het himrikerpaed te Hemrik. Foto; Tjeerd Geertsma

Daarnaast voeren zij aan dat de compensatieregeling in de IOV in strijd is met artikel 2.10.5 onder a en b van het Barro, omdat in de IOV is bepaald dat vernietigd of verstoord areaal van Natuur Netwerk Brabant gecompenseerd kan worden binnen niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant.

Uitspraak van 3 augustus 2022

Geen beroep mogelijk tegen algemeen verbindend voorschrift

De Afdeling overweegt eerst dat de IOV inclusief de bijbehorende kaart een algemeen verbindend voorschrift is, waartegen geen beroep open staat volgens artikel 8:3 lid 1 onder a van de Algemene wet bestuursrecht.

Het is wel mogelijk om de rechtmatigheid van de IOV te toetsen, bijvoorbeeld door na te gaan of de IOV niet in strijd is met hogere regelgeving. Ook kan de Afdeling beoordelen of de IOV een voldoende deugdelijke grondslag biedt voor het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Nieuw Landgoed Reuseldal". Bij deze indirecte toetsing van het IOV zijn de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur belangrijk.

Volgens GS is sprake van overbegrenzing van 1.242 ha en bestaat er geen planologisch onderscheid tussen het Natuur Netwerk Nederland en het Natuur Netwerk Brabant. Bestaande natuur en gerealiseerde nieuwe natuur maakt volgens GS deel uit van het Natuur Netwerk Brabant en dus van Natuur Netwerk Nederland. Dit kan volgens GS niet met zekerheid gezegd worden van nog niet gerealiseerde natuur, omdat de overbegrenzing van 1.242 ha nog niet als natuur is ingericht.

De Afdeling is hier kort over. In het Barro is bepaald dat bij provinciale verordening de gebieden worden aangewezen die het Natuur Netwerk Nederland vormen. De ligging van deze gebieden moet geometrisch worden vastgelegd en de planologische begrenzing is afgerond. In de IOV is maar één natuurnetwerk geometrisch vastgelegd en dus is het in het IOV begrensde Natuur Netwerk Brabant, het Natuur Netwerk Nederland zoals bedoeld in het Barro.

Dit betekent dat een wijziging in de begrenzing van het Natuur Netwerk Brabant alleen mogelijk is bij een kleinschalige ontwikkeling en de oppervlakte van het Natuur Netwerk Brabant tenminste gelijk blijft. Nu met het wijzigingsbesluit IOV de oppervlakte met 1,05 ha is afgenomen, zonder dat deze zelfde oppervlakte op een andere locatie aan het Natuur Netwerk Brabant is toegevoegd, is dit in strijd met artikel 2.10.5 aanhef en onder b van het Barro.

Het Barro maakt hierbij geen onderscheid tussen nog niet gerealiseerde natuur en bestaande of nieuw gerealiseerde natuur, maar gaat uit van het Natuur Netwerk Nederland zoals dit planologisch is vastgesteld in het IOV.

De Afdeling oordeelt daarom dat het wijzigingsbesluit IOV onverbindend verklaard moet worden.

De gemeenteraad heeft het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Nieuw Landgoed Reuseldal" niet kunnen baseren op de herbegrenzing van het Natuur Netwerk Brabant door GS.

Bestemmingen "Wonen" en "Verkeer" binnen Natuur Netwerk Brabant niet toegestaan

Door de onverbindend verklaring van het wijzigingsbesluit IOV van GS zijn de bestemmingen "Wonen" en "Verkeer" op de gronden die vallen binnen het Natuur Netwerk Brabant niet toegestaan, omdat deze bestemmingen niet het behoud, herstel of de duurzame ontwikkeling van ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant tot doel hebben.

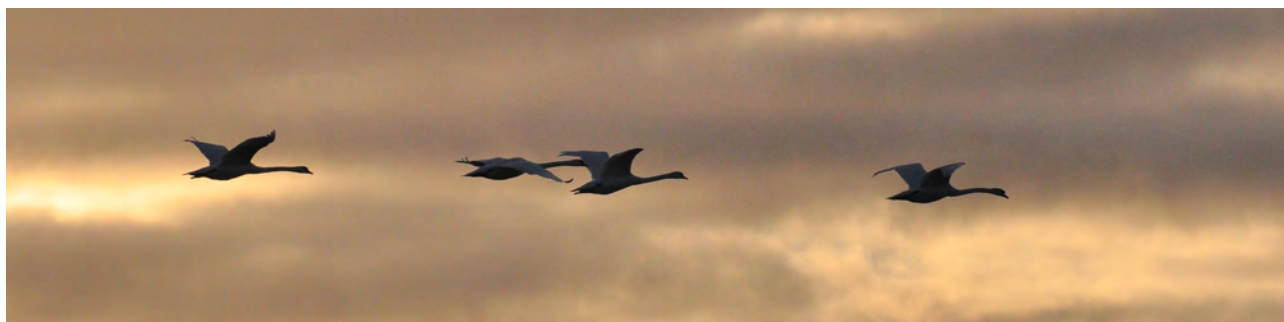
Het beroep van het Groene Hart Brabant en anderen is dus gegrond.

Vanwege de samenhang met de andere onderdelen van het bestemmingsplan vernietigt de Afdeling het gehele bestemmingsplan "Nieuw Landgoed Reuseldal"

Kortom: ook al kan geen beroep ingesteld worden tegen een provinciale omgevingsverordening, de rechtmatigheid ervan kan wel indirect worden getoetst. Zo blijkt de provinciale herbegrenzing van het Natuur Netwerk Nederland in Brabant onrechtmatig te zijn met als gevolg dat een gepland landgoed aldaar niet is toegestaan.

Vindplaats van de uitspraak: AbRvS 3 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2221

(1) Moira Hoen is naast advocaat ook mediator en heeft haar eigen advocatenkantoor in Wijnjewoude met een gratis inlooppreekuur in Gorredijk. Meer info: www.advocatenkantoorhoen.nl. Zij adviseert, bemiddelt en procedeert voor organisaties, bedrijven en particulieren. Ze staat regelmatig milieu- en natuurgroepen bij in bestuursrechtelijke procedures. Voor juridische tips en het laatste nieuws kunt u haar volgen via Twitter (@HoenAdvocatuur) of Facebook (Advocatenkantoor Hoen).

De teloorgang van de floristische rijkdom van de Ald Hearrewei

(Frank van Gessele, plantenwerkgroep Gorredijk e.o.)

Wie in de maand juni het fietspad neemt van Lippenhuizen over de heide naar het Koningsdiep, wordt bijna verblind door een overweldigende bloemenweelde van paarse orchideeën en gele ratelaars in de bermen van het fietspad. Het is anno 2022 nog altijd een plezier die tocht te ondernemen. Maar helaas verhuult de bloemenpracht het stille verdwijnen van de vele zeldzaamheden, welke amper een kwart eeuw geleden de bermen sierden.

Inleiding

De Ald Hearrewei te Lippenhuizen is een zandpad dat generaties lang het landgoed van de Van Harinxma's verbond met hun landerijen aan de overkant van het Koningsdiep. Het stroomdal van het Koningsdiep, ook wel Boorne of Alldijp genoemd, ooit een machtige rivier, is een van de mooiste bewaarde en meest karakteristieke beekdalen van Noord-Nederland.

Het zandpad loopt van de Boerestreek in noordelijke richting, dwars door de Lippenhuisterheide in de richting van Beetsterzwaag. Over het Koningsdiep krijgt het de naam Zandlaan. De Lippenhuisterheide (<100 ha.) is het op één na grootste heidegebied van Friesland. Het grootste deel is in eigendom van de familie van Harinxma d'Assembourg. In het oostelijk deel heeft It Fryske Gea een smalle strook (6 ha.) in bezit.

Aan de oostkant van het zandpad loopt een, vrij smal, fietspad (schelpenpaadje). De begrenzing met de heide wordt gevormd door een houtwal en een greppel. Het zandpad en de bermen hebben van oudsher een zeer rijke flora gekend. Onder meer de in 2000

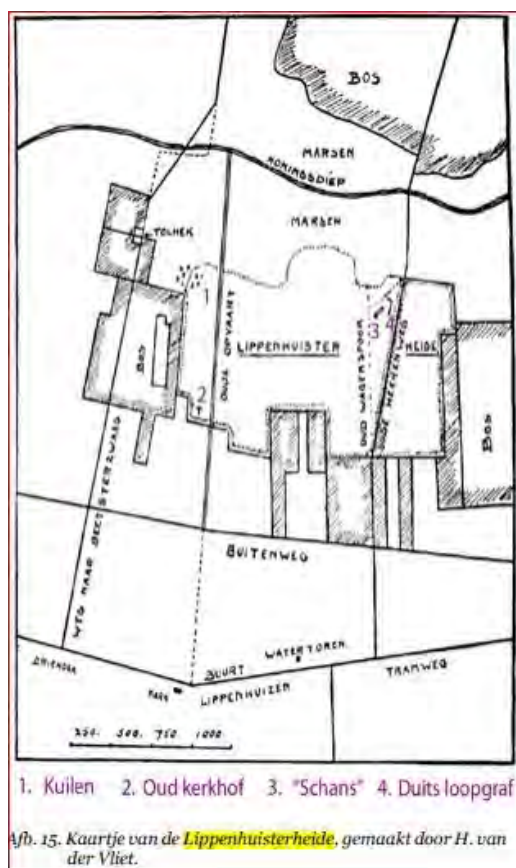
overleden T. Mast uit Lippenhuizen deed jarenlang onderzoek naar het voorkomen van planten langs de Ald Hearrewei.

Beheer

Het beheer van de Ald Hearrewei is in handen van de Gemeente Opsterland. Er wordt de laatste jaren pas gemaaid als de orchideeën zaad hebben gevormd. Met name Gevlekte rietorchis en Grote ratelaar gaat het voor de wind. Van deze soorten werden zaden en uitgebloeide bloemknoppen in de nabije omgeving gewonnen en over de bermen van de Ald Hearrewei verspreid. Daar de Grote ratelaar een halfparasiet is, kan de plant grassen onderdrukken, waarna ruimte wordt geschapen voor andere bloemplanten.

Gevlekte rietorchis

Afh. 15. Kaartje van de Lippenhuisterheide, gemaakt door H. van der Vliet.

DIERENARTSENPRAKTIJK BEETSTERZWAAG

Waar ieder dier telt!

Molenlaan 8a

Een moderne praktijk voor gezelschapsdieren:

- Consult & vaccinaties
- Chirurgie (met moderne narcose apparatuur)
- Laboratorium
- Drachtigheidsonderzoek
- Officiële HD/ED opnamen
- Puppybegeleiding
- Voeding & dierenapotheek

0512 - 38 25 55 | WWW.DIERENARTSBEETSTERZWAAG.NL

PIZZERIA - GRILLROOM

OASE

Hoofdstraat 23 - 8401 BV Gorredijk

Tel: 0513 - 46 40 44

www.oasegorredijk.nl

Sport- & Ontspanningscentrum

Mientewei 2
8401 AA Gorredijk
Postbus 201
8400 AE Gorredijk
T (0513) 46 19 78
F (0513) 46 48 81
www.kortezwaag.nl

Primera

"DE PRIMEUR"

Hoofdstraat 30

Gorredijk

Telefoon 0513 - 466444

rookartikelen
staatsloten
wenskaarten
snoep
lektuur
kado-artikelen

**ALRO
CONCEPTS**

We get you noticed...

RECLAME
SPORT- EN WERKKLEDING
SPORTMATERIALEN
BEDRUKKINGEN

WETTERWILLE 9 (UNIT 8)
8401 GB GORREDIJK

WWW.ALROCONCEPTS.NL
INFO@ALROCONCEPTS.NL

Stichting Steunfonds Kyoga
steunt kleinschalige projecten in Uganda.
(www.kyoga.nl)

Kapsalon

Caroline

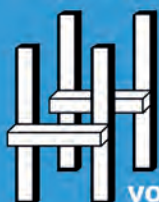
Langewal 2, 8401 DD Gorredijk
0513-463197

www.adremo.nl

Adremo
revalidatietechniek

Tolhûsleane 17, 8401 GA Gorredijk

Telefoon: 0513 465 543, E-mail: info@adremo.nl

BOUWKERN H. HAMSTRA B.V.

TOLHUSLEANE 3
8401 GA GORREDIJK
T 0513 46 18 27
F 0513 46 52 98

INFO@BOUWKERNHAMSTRA.NL
WWW.BOUWKERNHAMSTRA.NL

VOOR AL UW HOUT EN BOUWMATERIALEN

Ons Mag Alles Handelen

www.OMAH.nl

Markthal: Kerkewal 24 - 8401 CG Gorredijk, 0513 - 464908

XL: De Kromten 6a - 8401 JH Gorredijk, 0513 - 461692

autobedrijf

KROES

GORREDIJK
APK Keuringstation

Badweg 54 Gorredijk
0513 - 46 19 52

www.autobedrijf Kroes.nl

Inventarisatie

In 2022 werden zandpad plus bermen van de Buitenweg tot aan het Koningsdiep, totaal ca 1,7 km op vaatplanten geïnventariseerd. Vanaf de Buitenweg loopt de eerste 450 meter door het bos, vervolgens zo'n 800 meter door de heide en tenslotte nog 450 meter door een houtwal. Er werden van half april tot eind juli tien bezoeken aan het gebied gebracht. Alle gevonden soorten werden ingevoerd op de website Waarneming.NL, waarmee datum en exacte locatie is vastgelegd. De zeldzamere soorten werden voorzien van foto's en na beoordeling door waarnemingenbeheerders gevalideerd.

Lippenhuisterheide

Resultaten

Van de veertien Rodelijstsoorten* die in de periode 1980 tot 2000 op en langs de Ald Hearrewei voorkwamen, zijn er anno 2022 nog twee over: Brede orchis (KW) (1 ex !) en Stijve ogentroost (GE). Twee Rodelijstsoorten kwamen er bij: Kamgras (GE) en Draadzegge (KW).

Stijve ogentroost

Verdwenen zijn: Steenanjer (KW), Lange zonnedauw (EB), Ronde zonnedauw (GE), Klokjesgentiaan (GE), Grondster (KW), Heidekartelblad (KW), Liggende vleugeltjesbloem (KW), Rond wintergroen (KW), Klein wintergroen (BE), Stekelbrem (GE), Dwergvlas (BE) en Gevlekte orchis (GE). Voor geen van deze soorten geldt dat de landelijke trend een significante afname vertoont. Van meer algemene soorten verdwenen er ook een aantal van het toneel: Schermhavikskruid, Dalkruid, Hemelsleutel, Klein vogelpootje, Stippelvaren, Bosdroogbloem

en Heidespurrie. Opvallende nieuwkomers waren in 2022 o.m. Hypericumsoorten (Sint-Janskruid, Kantig hertshooi en de hybride Frans hertshooi). Verder werd Stijf havikskruid aangetroffen tegenover Schermhavikskruid <2000, Basterdhemelsleutel tegenover Hemelsleutel <2000 en bleken de Rietorchissen allen tot de ondersoort 'junialis' te behoren terwijl uit de informatie van Mast blijkt dat in 1997 alleen de ondersoort 'praetermissa' werd gevonden en in 1992 geen Rietorchis maar alleen Gevlekte orchis, een andere soort. Mogelijk spelen determinatiefouten hierin nog een

rol. In 2022 zijn 161 soorten aangetroffen (Zie voor de complete lijst op onze website: https://www.geaflecht.nl/doc/soortenlijst_ald_hearrewei_2022.pdf). In de eerdere inventarisaties, waarvan gegevens voorhanden zijn werden in 1992 in totaal 53 soorten en in 1997 in totaal 71 soorten gemeld. Van deze inventarisaties is niet bekend of ook de gedeeltes door het bos en door de houtwal naar het Koningsdiep in het onderzoek werden betrokken. Ook zijn de houtachtige gewassen in 2022 in de inventarisatie opgenomen. Dit alles maakt een vergelijking ook lastig.

Vogelwikke

Op de beschaduwde plekken werden typische bossoorten aangetroffen. Te noemen valt: Heggendoornzaad, Knopig helmkruid, Geel nagelkruid, Stijve klaverzuring, Brede stekelvaren, Wijfjesvaren en Koningsvaren. Op de lichtere plekken geven zonminnaars acte de présence. De meest opvallende soorten: Gevlekte rietorchis, Grote ratelaar, Veldlathyrus, Vogelwikke, Kamgras, Grote wederik, Moerasrolklaver, Stijf havikskruid, Muizenoor, Gewoon biggenkruid en Vertakte leeuwentand. Er werden ook nogal wat zeggen gevonden: Ruige zegge, Zwarte zegge, Tweerijige zegge, Gewone bermzegge, Hoge cyperzegge en Draadzegge.

Ingrepen

Het is niet onwaarschijnlijk dat bepaalde ingrepen in het verleden debet zijn aan het verdwijnen van een aantal zeldzaamheden. In 2005 kon ternauwernood worden voorkomen dat de zandweg helemaal op z'n kop ging voor de vervanging van een waterleidingbuis door Vitens. Dankzij een snelle actie van de Fryske Feriening foar Fjildbiology konden afspraken worden gemaakt over het laag voor laag afgraven van de grond en het precies in de goede volgorde weer terugleggen van de zoden. Begin 2016 werd de boomwal langs de heide rigoureuus gekapt, hetgeen gepaard ging met het afgraven van tot 30 cm berm en werd de greppel deels gedicht. Een andere bron (anoniem) spreekt van het 'opbrengen van een halve meter grond' op de zandweg, jaren geleden.

Conclusie

Het is pijnlijk te moeten constateren dat veel moois langs de Ald Hearrewei voorgoed lijkt te zijn verdwenen. Hierboven werden al mogelijke oorzaken vermeld. Maar ook klimaateffecten en weersomstandigheden (droogte) kunnen een duit in het zakje hebben gedaan. De lange soortenlijst toont echter aan dat er nog best veel te genieten valt van de plantenrijkdom. Het in stand houden van soorten is nadrukkelijk een zaak van goed beheer en goede communicatie – met duidelijke afspraken - tussen beheerder en natuurverenigingen, waar vaak veel gegevens en kennis voorhanden zijn. Helaas heeft het hier de afgelopen decennia aan geschort. Het is nu zaak om zuinig om te springen met wat er nog aan natuur rest langs de Ald Hearrewei.

*Rode Lijst Vaatplanten 2012, FLORON Nijmegen.

(GE=gevoelig, KW= kwetsbaar, BE= bedreigd, EB=ernstig bedreigd)

Bronnen:

IFG – Rapport Waarneming Berm Ald Hearrewei. T. Mast, 1992

IFG – Rapport Waarneming Ald Hearrewei. T. Mast, 1997

FFF – Mededelingen van de FFF. Twirre, jaargang 16, nr. 4, 2005

FFF – Ringslangen op de Lippenhuisterheide. Twirre 12, 2001, l. J. Hofstra

RAVON – Nieuwsbrief nr. 31, april 2017. J. Hofstra

Natuur dichtbij huis

We leven in hectische, snel veranderende tijden: coronavirus, chaos op vliegvelden, overvolle treinen, eindeloze files enz.. Wat we het liefste doen, de natuur ingaan, is tegenwoordig niet altijd meer zo vanzelfsprekend. Toch is de natuur vaak dichterbij dan je denk en zouden we je graag laten zien hoe je natuur ook vanuit je eigen huis of buurt kunt beleven

Voor onze nieuwe rubriek “natuur dichtbij huis” zoeken we mensen die daar iets over willen vertellen. Mensen met een tuin, klein of groot, maar ook mensen met een leuk groen balkon

Hebt u een mooi natuurverhaal over uw tuin of de naaste omgeving, bel of mail ons en dan komen we langs. We maken er een mooi verhaal van met foto's, door uzelf of door ons opgetekend. Alles is mogelijk!

Jet Hofstra, jethofstra9@gmail.com, 06 519 77 451

Tjeerd Geertsma: tgteterw@ziggo.nl

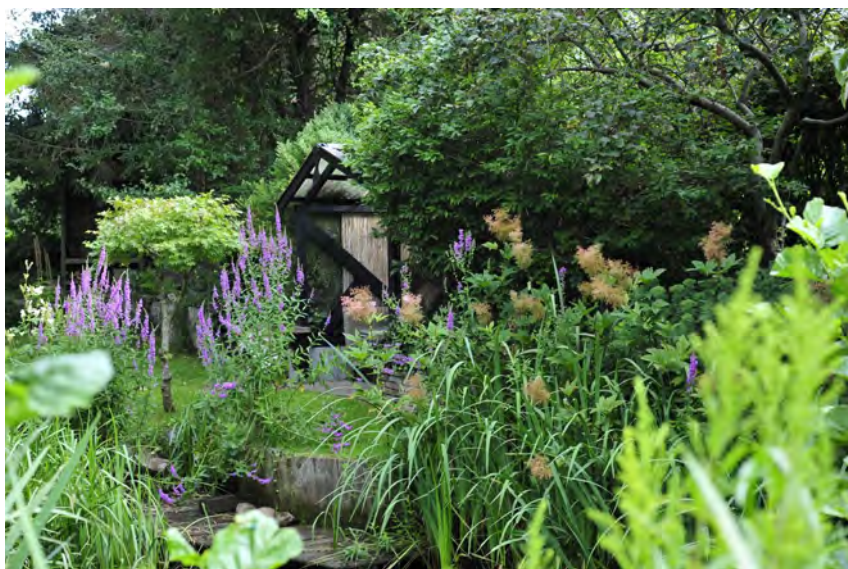
De tuin van Wijninga

Juli 2022

Of ik hun tuin wilde bekijken, klonk het telefoontje van Henk Wijninga uit Terwispel. Jazeker wilde ik dat! En ja, een reportage met foto's in Geaflecht hoort daarbij, dat was akkoord.

Aangestoken door het enthousiasme fietste ik op een mooie ochtend de tuin en woning straal voorbij. Ho, hier moest het toch zijn? Een grote boom, struiken, heggen sierden de voortuin en daarachter verscholen lag een lief huisje. In de voortuin viel meteen het grote bijenhotel op. Wat een mooie plek voor insecten. Onder kunstig neergelegde dakpannen voor het hotel had jarenlang een egel gewoond. Een bordje met 'welkom' was niet nodig.

Wijninga en zijn echtgenote wonen inmiddels 22 jaar op dit plekje. Toen ze er kwamen was er al flink wat gebeurd in de tuin. Een enorme vijver besloeg meer dan de helft van het perceel en met de daaruit vrij gekomen grond waren diverse hoogteverschillen aangebracht. Daar maakten ze dankbaar gebruik van om de tuin naar hun smaak in te richten. Bovendien zat de bodem inmiddels

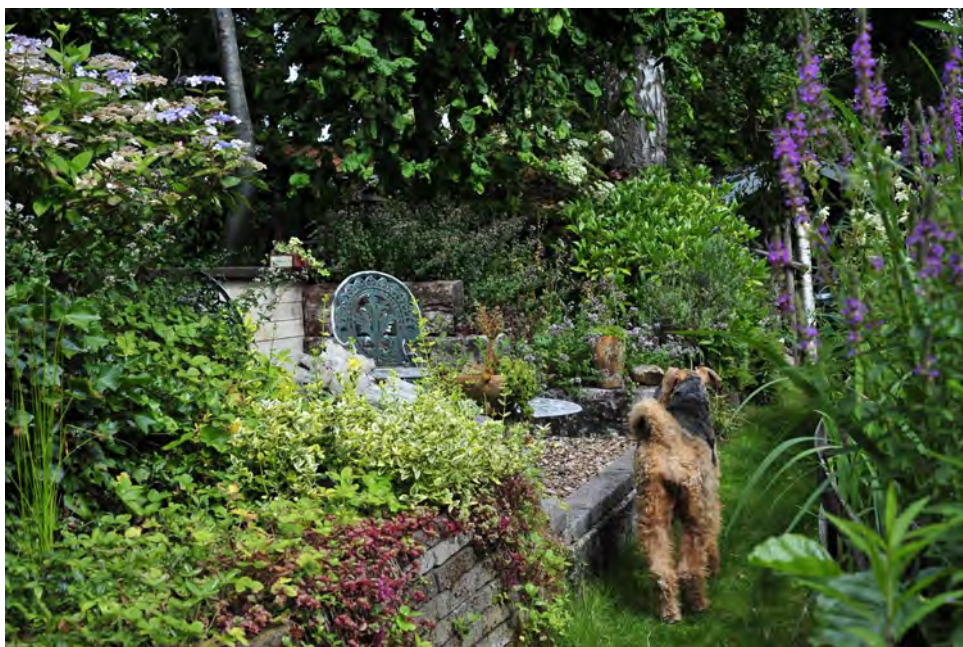

vol klein leven, dat wilden ze niet verstoren. De grote natuurvijver werd voor de helft gedempt. Zo kwam er meer ruimte voor planten, bomen en mooie hoekjes. De vijver is afhankelijk van het grondwaterpeil en Wijninga constateert dat hij de laatste jaren veel vaker de vijver moet bijvullen. Zelfs na overvloedige regen stroomt het niet over. Een duidelijke aanwijzing van de verlaging van het grondwater.

De Wijninga's zijn zich altijd

bewust geweest van het feit dat je een tuin deelt met de natuur. Met respect voor kleine en grote dieren zorgden ze ervoor dat ook voor de mens de tuin een fijne plek werd. Op diverse plekken vind je terrassen en zitjes. Er is o. a. een overkapping die de tempel wordt genoemd, omdat het zo'n mooie verstilte plek is. Een picknickset met dakje is

het duitse hoekje, en bij de vijver staan twee stoelen en een tafel voor het koffiemomentje. Daar maken ze soms mee dat de kikkers uit de vijver op de oever komen zonnen, vlak voor hun neus, Kortom, vanuit iedere hoek kun je genieten van de tuin. En op ieder plekje schijnt gedurende de dag even de zon.

Dat een aantal jaren geleden een ransuil hun tuin bezocht en daarna meerdere keren op bezoek kwam, zien ze als een compliment. Het geeft een dankbaar gevoel dat zo'n prachtige vogel het waard vindt om in je tuin te komen. Vele nestkasten in bomen getuigen van een druk vogelleven. In een struik toont Wijninga een aandoenlijk fijn nestje van een grasmus. Wat een kunstwerk!

Maar er komen ook wel eens dieren waar het echtpaar een haat-liefde verhouding mee heeft. Toen de tuin nog in de opbouwfase was en een moestuin ook tot het geheel behoorde, had Henk het regelmatig aan de stok met een mol. In zijn werkzame leven kwam hij onder collega's en leidinggevers al een meneer Mol tegen, maar nu kwam een echte mol zijn moestuin ruïneren. En ja, er werd met een knoop in de maag, een klem gezet. Toen er een mol alleen klem zat met een pootje was de maat vol: weg met dat ding, dan maar geen bonen... Hannie heeft momenteel een ambiva-

lente verhouding met slakken, die iedere avond in grote getale de tuin binnenwandelen. Gelukkig blijkt dat slakken niet van alle planten houden, de sterke blijven over. Maar het blijven lastige dilemma's. Waarom ben je zo blij met de ransuil en de egel en heb je moeite met de mollen en slakken? Want ook die zijn heel nuttig in het geheel. Deze houding tekent hun verbondenheid

met de natuur. Materiaal wordt zoveel mogelijk hergebruikt. Snoeiafval wordt kleingemaakt en uitgestrooid over de tuin als een weldadige compostdeken. Want de bodem is van groot belang. Dat is de basis van het natuurlijke tuinleven.

De tuin kenmerkt zich als een plek waar iedereen welkom is. Voor kinderen zijn er vele kleine sluip-door paadjes, waar volwassenen ook hun kindertijd kunnen ophalen. En als er

uit het gestrooide vogelvoer spontaan een lijnzaadplant hier en daar opkomt, dan is dat prima. De tuin levert al met al genoeg biodiversiteit op waar mens, dier en plant prima samenleven.

Jet Hofstra.

De kleine zwaan

Wanneer het september wordt, begint de onrust in de vogelwereld toe te nemen. Veel vogels willen weg voordat het winter is. De trektochten beginnen. Er zijn ook vogels die juist hier bij ons komen om te overwinteren. Eind september komt de kleine zwaan. Ze hebben gebroed op de Syberische toendra's en zoeken nu vochtige gebieden met meren, wetlands en boerenland. In Nederland is dat volop te vinden, dus komt er ook een flinke groep hierheen. Sovon tellingen noemen aantallen van 7600 – 11.000 (2013-2015). Sinds 1995 lopen de aantallen terug. De soort staat op de Europese rode lijst dan ook als bedreigd geregistreerd.

Waarschijnlijk vanwege tegenvallende broedresultaten op de toendra's. Maar er is nog niet veel van bekend. Mogelijk heeft ook de teruglopende habitat (uitbreiding landbouw), klimaatverandering, voedselschaarste tijdens de trektocht of het kortere verblijf in Nederland er mee te maken. Want ook de plekken in Nederland staan onder druk. Het gebied waar ze foerageren zoals bv. het Veluwemeer, wordt vaak verstoord door de aanwezige kite surfers. Ook al is dit deel afgesloten voor recreanten, kite surfers "vliegen" soms verder dan is toegestaan.

De kleine zwaan overwintert niet alleen bij ons, ook in Denemarken, Duitsland en Groot-Brittannië.

De Streek 8
Terwispel
(bij Gorredijk en Drachten)
Telefoon 0513-464994
www.vbn-parket.nl

Dagelijks
geopend tot 18.00 uur
donderdag tot 21.00 uur
zaterdag tot 16.00 uur

PARKETBOERDERIJ VBN-TERWISPEL

ADVOCATENKANTOOR

Floen

OMGEVINGSRECHTADVOCAAT

advies, mediation en rechtsbijstand

GRATIS
Eerste gesprek
0516-481171

GRATIS
Juridisch
inloopspreekuur
elke vrijdag
16:30 - 17:30 uur
Bibliotheek
Gorredijk

www.advocatenkantoorhoen.nl
info@advocatenkantoorhoen.nl

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

www.natuurmonumenten.nl

Taxi MOLL

Wetterkant 2
8401 GC Gorredijk
info@taximoll.nl
www.taximoll.nl

0513 46 13 55

Hoofdstraat 37 8401 BV Gorredijk
www.deverguldeturf.nl

- Plate-service
- Diverse belegde broodjes
- Ook geschikt voor familie-diners
- Kleine recepties
- Maandmenu

autodistribution
SWIERINGA AUTOMATERIALEN

Gorredijk Heerenveen Sneek

Wat u beweegt, houdt ons bezig

HAARDEN EN KACHELS
TOER- EN SPORTRIJWIELEN
GAS- EN WATERLEIDING
GASFORNUIZEN EN KOMFOREN

J.E. DE JONG

Hoofdstraat 15-17 - Gorredijk - Telefoon 0513-461357

't zit in
onze natuur

**DE BAKKERS
VAN VERLOOP**

www.debakkersvanverloop.nl

Etos

Albert Heijn
Gorredijk

Gall Gall
SINCE 1888

Hofland 1 - 8401 SH Gorredijk
Telefoon (0513) 46 23 80
info@albertheijn-gorredijk.nl
www.facebook.com/ahgorredijk

Ruim de helft van de wereldpopulatie bevindt zich in Nederland. Eind maart vertrekken ze weer, maar er is zoals hierboven al genoemd een tendens dat ze steeds eerder weggaan. Veel kleine zwanen gaan al in december-januari terug naar hun broedgebieden. (bron: vogelbescherming)

Als ze bij ons arriveren gaan de zwanen eerst naar de grote meren, zoals Lauwersmeer, Veluwemeer en IJsselmeer. Daar smullen ze van waterplanten, vooral fonteinkruid vinden ze een lekkernij.

Vervolgens zoeken ze hun voedsel op het land, de akkers en graslanden met smakelijk engels raaigras. En is de dag voorbij dan zoeken ze een slaapplekje op het water en liefst in een natuurgebied, wel zo veilig.

In Nederland kennen we drie soorten zwanen: de knobbelzwaan, de kleine zwaan en de wilde zwaan. De kleine zwaan is de kleinste van deze drie, ongeveer 127 cm lengte van snavelpunt tot staart (knobbelzwaan en wilde zwaan 150 cm). Een beetje gedrongen, vrij rechte, dikke nek, beetje gansachtig. De snavel is geel-zwart, waarbij de gele vlek kleiner is dan bij de wilde zwaan. En geen knobbel zoals op de oranje-rode snavel van de knobbelzwaan.

De kleine zwaan is een luidruchtig type, net als de wilde zwaan. Er wordt in de groep heel wat getoeterd en geroepen, vooral als ze op weg zijn naar hun slaapplek. De groep blijft bij elkaar tijdens het foerageren en het slapen. Binnen de groep zijn het allemaal stelletjes met kinderen. Zwanen zijn trouw aan elkaar en de kleine zwaan is daar zeker een goed voorbeeld van. Ze blijven hun leven lang bij elkaar. Wanneer een vogel sterft kan het jaren duren voordat er een nieuwe partner komt.

Kleine zwanen worden gemiddeld negen jaar oud, maar er zijn zwanen bekend die een indrukwekkende leeftijd van 20 jaar hebben bereikt.

Tijdens de trek vliegen grote vogels meestal hoger dan de kleine vogeltjes. De snelheid waarmee een kleine zwaan vliegt is 65 km p/u. Ze hebben een actieve vlucht, d.w.z. dat er geen zweefmomenten zijn.

Als het moment daar is vertrekken ze weer, op weg naar de toendra waar ze broeden en hun nageslacht verzorgen. Ze waren even te gast in ons land. Tot ziens in september!

Jet Hofstra

In de media

Naast dit kwartaalblad en de website zijn wij ook actief op Facebook. We zijn er te vinden onder onze naam Geaflecht. Op Facebook is het mogelijk om korte, actuele berichten te plaatsen. Daarnaast tonen we natuurgerelateerde filmpjes en maken de lezer attent op wat er zoal speelt in andere media. Natuurlijk is het nooit volledig, maar het geeft een extra accent aan onze doelstelling om de natuur onder de aandacht te brengen van jong en oud. Voor verdieping en uitgebreide artikelen kunt u altijd terecht op de website en in ons blad.

Wist u dat?

De eikenboom

De eik werd en wordt nog altijd gezien als een symbool van stoerheid en oppermacht. In vroeger tijden werd immers onder de machtige eiken recht gesproken door de oude Germanen. Ook bij andere oude volkeren nam de eik een belangrijke plaats in. Steeds was de boom verbonden aan de voornaamste godheid en de god die de bliksem en de onweersbuien hanteerde. En nog steeds geldt de oude spreuk: “Eiken moet je wijken, boeken moet je zoeken”.

De dikke gegroefde eikenbast kan veel meer water vast houden dan de gladde beukenbast en kan daarom de elektriciteit (bliksem) gemakkelijk geleiden. Het wortelgestel van de eik heeft contact met het grondwater en vormt ook daardoor een prima geleider. Eike zijn langzame groeiers, maar wat langzaam komt, verdwijnt ook langzaam. De eik werd vaak als vrijstaande boom geplant op het hoogste punt van een akkercomplex. Deze kroezeboom (kruisboom) was van bijzonder belang in de toen bestaande dorpsgemeenschappen. Deze bomen stonden n.l. in het centrum van de “Es”.

Het is het punt van waar de gehele “Es” werd ingedeeld. De eikenboom was niet alleen een duidelijk merkteken en het middelpunt van de “Es”, maar ook een boom die gold als centrum van de gehele dorpsgemeenschap. Kinderspelen, oogstfeesten en prille liefdes enz. ontstonden onder of in de nabijheid van deze boom. Bij begrafenissen werd de kist langs deze kruisboom geleid, zodat de overledene “in” die boom afscheid nam van de totale gemeenschap.

Juist omdat kroezebomen, vrijstaande bomen zijn, hebben ze altijd veel te lijden gehad van bliksemin-

slag. Zij vingen met hun grote hoge kruinen veel wind, met alle gevolgen van dien (stormschade). Daarom zijn maar heel weinig van deze oude bomen, ongeschonden de tijd doorgekomen. Jammer is dat, want deze natuurlijke monumenten zijn door de eeuwen heen, bepalend geweest in die prachtige dorpen.

Is misschien die aftakeling van deze monumenten een signaal voor een degenererende gemeenschapszin....

Van de redactie

Lieuwe Dijkstra heeft besloten om zich terug te trekken uit de redactie van Geaflecht. Verschillende boekbesprekingen en columns van zijn hand verschenen in ons verenigingsblad de afgelopen jaren. Bestuur en redactie bedanken Lieuwe voor zijn inbreng.

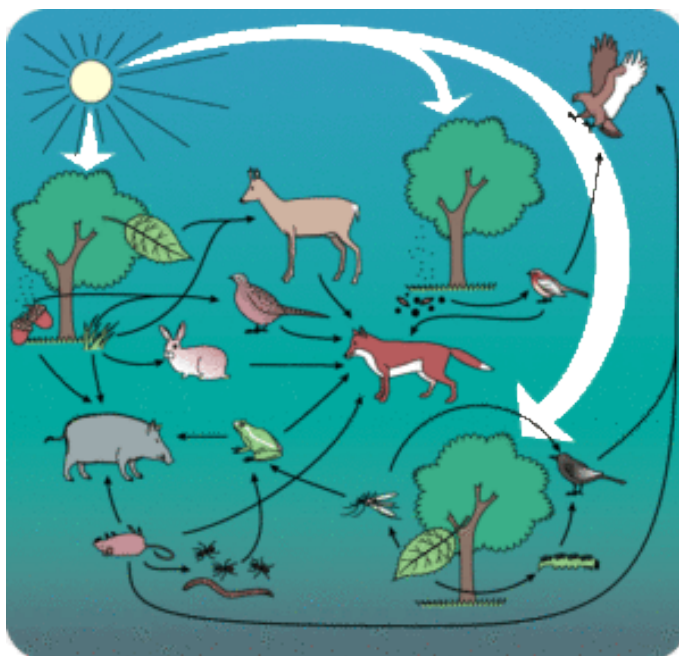

Kringlopen in de natuur

Wat wordt er eigenlijk bedoeld met de kringloop in de natuur?

Is er één kringloop of zijn het er meer?

Deze vragen zijn gauw gesteld, maar het antwoord is niet zo makkelijk! Mensen hebben er door de eeuwen heen een beetje kennis van gekregen en hebben ook ervaren dat natuurlijke kringlopen op gevaarlijke wijze door menselijke invloeden kunnen worden verstoord. We zullen nu proberen iets van de kringlopen aan te geven. We weten dat elke stof, ook elke plant en dier, uit elementen bestaat die op een wonderlijke wijze in het individu zijn gerangschikt en zo het stoffelijke wezen van de plant of het dier bepalen.

Wat zijn elementen?

Je zou kunnen zeggen: een element is een stof die, hoe fijn je het ook verdeeld, steeds dezelfde eigenschappen behoudt. Dus een enkelvoudige stof. Er zijn ca. 92 natuurlijke elementen bekend. Enkele veel voorkomende voorbeelden zijn: zuurstof, waterstof, koolstof, stikstof, ijzer, kalk, kalium en zo zijn vele anderen. Combinaties van deze elementen vormen de stoffen. Zo bestaat water uit waterstof en zuurstof. Eiwitten bestaan voor het grootste deel uit koolstof, zuurstof, waterstof, stikstof en zwavel met nog een aantal andere stoffen. Suikers bestaan uit koolstof, waterstof en zuurstof. Ook vetten hebben deze bestanddelen

De hoedanigheid van de stof wordt echter bepaald door de verhouding en rangschikking van de elementen. Op welke manier dat in de planten en dieren gebeurt, valt buiten onze waarneming. Het zijn wonderlijke krachten die dit allemaal op feilloze wijze in de schepping bewerkstelligen, waar we alleen maar met eerbied en ontzag naar kunnen kijken. We zullen de gang van zaken in zijn geheel genomen nooit kunnen doorgronden! Maar enkele tipjes van de sluier worden opgelicht en laten we ons heel wat prachtige dingen zien, genoeg om in te zien dat het natuurgebeuren één groot geheel is, waarvan de factoren van elkaar afhankelijk zijn.

Na deze algemene beschouwing gaan we nu iets dieper in op de organisatie van de kringlopen van de elementen. Zuiver elementair gezien zijn er een groot aantal kringlopen, eigenlijk 92. Laten we als voorbeeld eens de koolstof kringloop bekijken. U weet dat koolstof een bestanddeel van de ons omringende lucht is. Het percentage is ongeveer 0,03. Het komt normaal niet vrij in de lucht voor, maar gebonden met zuurstof, in de volgende verhouding CO_2 . De planten, beter gezegd alle groene planten, zijn in staat van deze kooldioxide (CO_2) in de lucht, samen met het water uit de grond en door middel van zonlicht, dat als energie bron fungeert, een bepaald soort suiker te maken.

De bladgroenkorrels in de bladeren, maar ook in eventuele groen stengels, spelen daarbij een actieve rol. In de plant wordt daarbij een enkelvoudig suiker gemaakt en er wordt zuurstof aan de lucht afgegeven. Deze natuurlijke chemische reactie verloopt als volgt: $6 \text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O} + \text{energie} \gg \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2$ / Daarbij wordt de glucose ($\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$) naar alle delen van de plant getransporteerd en gaan de zes delen O_2 de lucht in. Deze zuurstof heeft elk organisme nodig voor de ademhaling. De groene planten op het land, maar ook het plankton in de zee zorgen dat het zuurstofpercentage

op peil blijft (20% van de lucht)

Via de fotosynthese, zo het bovengenoemde proces wel wordt genoemd, wordt de koolstof dus uit de lucht in de plant vastgelegd. Andere elementen uit de grond worden in de plant gegroepeerd tot eiwitten en vetten, waarbij ook koolstof wordt gebruikt vanuit de suikers. Hier zullen we niet verder op ingaan. De planten worden gegeten door planten-

Haas. Foto: Tjeerd Geertsma

eters: laten we als voorbeeld de haas nemen. De koolstofdelen in de plant komen nu in het lichaam van de haas. Er zijn nu verschillende mogelijkheden hierna:

1. De koolstof die gebonden was in de glucose wordt door de haas aangewend voor zijn energievoorziening en dus verbrand. Daarbij komt de koolstof via de longen van de haas weer in de lucht. Een korte cyclus.
2. De koolstof uit het planteneiwit door de haas wordt opgenomen voor de opbouw van zijn lichaamscellen. Een lange cyclus.

Ook het individu haas zal eens moeten sterven, waarbij hier twee mogelijkheden zijn:

- De haas wordt gegrepen door de vos. De koolstof in het lichaam van de haas gaat over in dat van de vos.
- De haas heeft een natuurlijke dood. Ook de vos zal dat eens hebben,

Wat gebeurt er met het lichaam van de vos, zowel als van de haas, met ieder lichaam dus dat naar de aarde terugkeert? Het valt weer uiteen tot zijn elementen waaruit het is opgebouwd!

Het koolstof was daar dus één van. Zo'n lichaam valt niet zó maar uiteen. Daar komen een groot aantal organismen aan te pas. Een groot gedeelte wordt zelfs door verschillende dieren als voedselbron gebruikt. Denk maar eens aan de kraaiachtigen die aas eten. Ook allerlei kleine organismen nemen hun deel. Een deel van het lichaam dat niet wordt opgegeten, wordt uiteindelijk door bacteriën omgezet. Ook bij deze bacteriële processen komt de koolstof weer als kooldioxide in de lucht en kan het weer opnieuw aan een cyclus beginnen.

U begrijpt dat dit maar een heel eenvoudig voorbeeld is. Het aantal mogelijkheden is in werkelijkheid ongelooflijk groot. Alles zit bijzonder complex in elkaar en is in zijn totaliteit niet op papier weer te geven.

De kringloop waar we de plant, de haas en de vos in hebben genomen, wordt ook wel een voedselkringloop genoemd. Een andere voedselkringloop is bijvoorbeeld: plant, muis, wezel, buizerd., waarbij de buizerd aan de top van de keten staat en naar de aarde terugkeert bij zijn natuurlijke dood. Ook weer gedeeltelijk door aaseters wordt verorberd en deels door bacterieprocessen uiteen-

valt. Zo zijn er dus een zeer groot aantal voedselkringlopen mogelijk in de natuur. Enkele andere boeiende kringlopen zijn die van de stikstof en het water.

Tot slot nog enkele conclusies die we uit de waarnemingen van deze processen kunnen trekken:

Niets is blijvend in de natuur, er is een voortdurende beweging, maar binnen dit grote raderwerk is een harmonie waar te nemen. Door menselijke invloeden vooral wordt deze harmonie vaak danig verstoord en dan komt er chaos.

De mens als “kroon van de schepping” ontpopt zich nu als ondermijner van de fundamenteën van deze schepping en dat is een **maatschappelijk hoofdzonde**

Kees Stuurman (†) (Geaflecht december 1982)

Waarnemingen

Op 1 juli 2022 zag Tjeerd Geertsma een doodgereden ringslang liggen op de poostweg te Beetsterzwaag. Het dier lag ter hoogte van de parkeerplaats. Ringslangen worden helaas regelmatig doodgereden door het steeds drukker wordende verkeer.

Brecht Schaafsma uit Terwispele trof op 16 juli wel een heel vreemd tafereel aan in haar tuin. Ook hier betrof het een ringslang. Dit keer in de bek van een kat. De slang had zich rond de nek van de kat gewikkeld. Brecht deed nog een poging om het dier te redden maar de kat was sneller. Voor zover we kunnen nagaan is er nog niet eerder een ringslang binnen de bebouwde kom van Terwispele waargenomen.

Thijs Willems hoorde tot zijn verrassing een nachtzwaluw bij het Alpherveld in de bossen van Beetsterzwaag. Of het hier een broedgeval betrof kon helaas niet worden vastgesteld. Ook in het oude Bosch is een nachtzwaluw waargenomen zag Thijs op waarneming.nl. Daarnaast trof Thijs een zingende draaihals aan in het Wallebosch. Beide soorten doen het landelijk recentelijk goed doordat het in de overwinteringsgebieden van de vogels minder droog is geworden en er meer bos is aangeplant, in combinatie met juist meer boskap en heideherstel in de broedgebieden.

Wij kregen 7 juli een brief van Geaflecht lid Anne de Vries uit Oosterwolde. Hij memoreerde dat de natuur niet alleen buitenshuis is te vinden, maar ook zeker in huis. Denk maar aan spinnen, pissebedden, muggen en vliegen, zilversjjes e.d. De huismus was wel eens binnengewipt via de balkon deur en zelfs een postduif had dit eens gewaagd. Onlangs had hij een wel heel bijzondere medebewoner gekregen, een leemwesp. De Vries

Metselwesp

KrektDijksma reclame

in beweging
met kleur

www.krektdijksma.nl

Boeken. Heel veel boeken.

Langewal 19 Gorredijk 0513-461254 gorredijk@planteyn.nl
www.planteyn.nl

WOONCENTRUM
S.v.d. BERG
SWYNSWEI 2D
9245 HE NIJ BEETS **NIJ BEETS** TEL 0512 461448

Bezoek onze nieuwe website op www.wooncentrumcdberg.nl

Marije Geertsma
FOTOGRAFIE
info@marijegeertsma.nl

administratiekantoor
Jan Kort

Molenwal 17
8401 CD Gorredijk

info@jankort.nl
Tel: 06 50271738

Medprevent

- Gecertificeerde arbodienst (met verzuimbegeleiding)
 - Unieke ééndaagse opleiding BHV
 - Medische keuringen (PMO's en bedrijfskeuringen)
- ← Tevens EHBO, AED en VCA

www.medprevent.nl

Adres: Trijehoek 19 / 8408 HB Lippenhuizen
Postbus: 227 / 8400 AE Gorredijk
E-mail: info@medprevent.nl
Telefoon: 0513 46 62 17
Fax: 0513 71 40 98

medprevent

*Schilders
met hart
voor uw huis*

- Onderhoud
- Nieuwbouw
- Glas
- Wandafwerking

J. Tenge
Schildersbedrijf

Stationsweg 46 • 8401 DR Gorredijk
Tel. 0513 - 462896 • Mob. 06 - 50254038
E-mail: info@tenge-schilders.nl
Internet: www.tenge-schilders.nl

Voor Particulieren en bedrijven

Planten voor uw tuin
koopt u natuurlijk
rechtstreeks bij de kweker!

NU OOK SCHETSSERVICE

Gespecialiseerd in coniferen, heesters,
laanbomen, rhododendrons, buxus enz.
Deskundig advies.

Visser Plant

Boomkwekerij / Plantencentrum

Bûtewei 12 - 8408 HC Lippenhuizen
Telefoon 0513 - 46 15 78

UW HUIS, ONZE SPORT!

- ✓ Kennis
- ✓ Antwoorden
- ✓ Ideeën
- ✓ Contacten
- ✓ Tijd
- ✓ Enthousiasme

Wilt u een makelaarsteam
met deze combinatie?
Bel 0513 - 46 01 01

www.sierdmoll.nl

Sierd Moll
MAKELAARS

Badweg 30, 8401 BL GORREDIJK
info@sierdmoll.nl

ontdekte op een gegeven moment dat een leemwesp (ook wel metselwesp genoemd) steeds naar de boekenkast vloog. De gaatjes in de staanders van de boekenkast werden door het vrouwtje benut als nestkamertjes. In drie dagen tijd werden 12 gaatjes door de leemwesp dichtgesmeerd met leemachtig zand. De larve die ze er eerst inbracht, wordt voorzien van voedsel voordat het dekseltje erop komt. Het is zo bijzonder omdat de leemwesp vier meter naar binnen moet vliegen voordat ze bij de kast is. De Vries heeft ervan genoten om dit schouwspel te mogen observeren. *(Noot van de redactie. Inmiddels vernamen we dat ons lid Anne de Vries is overleden)*

Op 24 juli zag Wieberen Pool maar liefst 70 ooievaar bij elkaar tussen de Nieuwe vaart en de Alde ie, in weidevogel gebied de Finnen tussen Terwispe en Langezwaag.

Dood gereden hazelworm

Op 1 augustus zag Wieberen Pool 2 volwassen zeearenden in de Hege Geasten tussen Terwispe en Beetsterzwaag. “Beide mooi witteveren aan het uiteinde van hun staart. Na even rond gecirkeld hadden in de omgeving gingen ze steeds hoger vliegen en wel zo hoog dat ik ze met het blote oog niet meer kon volgen.” aldus Wieberen.

Nynke Tibbesma heeft de ringslang als vaste gast bij haar vijver. Of dit kwaad kon? Ringslangen zijn volstrekt ongevaarlijk en zijn voor ieder tuin met vijver een prachtige aanvulling. Meer informatie over de ringslang kunt u lezen op onze website: <https://www.geaflecht.nl/warf/ringslang>

Rouwmantel

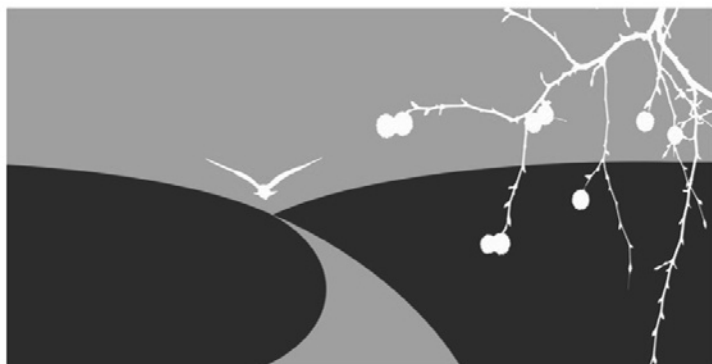
Drie augustus trof Emiel Adema een doodgereden hazelworm aan langs het fietspad ter hoogte van het witte meer (ijsbaan) bij Beetsterzwaag.

Eddy Visser zag op 30 augustus in Terwispe een Rouwmantel. “Bleef de hele dag in de buurt van een pruimenboom met rijpe vruchten. Ook veel atalanta's en een paar gehakkelde aurelia's. Misschien door de langdurige oostelijke wind deze kant op geblazen?”

Op 10 september hoorde Tjeerd Geertsma in Nieuwebrug bij een aantal industrie loodsen de zwarte roodstaart nog volop zingen. Alsof het lente was. De meeste vogels houden zich buiten het broedseizoen stil maar de zwarte roodstaart gaat lekker lang door tot ver in augustus. De meeste zwarte roodstaarten verlaten ons in oktober. Maar steeds meer zijn er die hun een zware en lange trektocht besparen en blijven hier gedurende winter.

Waarnemingen

Heeft u iets leuks of bijzonders gezien in de natuur? Wij stellen uw waarnemingen bijzonder op prijs! U kunt uw waarnemingen via geaflecht@gmail.com doorgeven. Liefst met een foto of filmpje, datum en plaats en bij voorkeur aanvullende informatie

Natuerferiening Bakkefean e.o.

(opgericht in 1951)

NATUERFERIENING BAKKEFEAN e.o.

Voorzitter	Claartje Slofstra
Secretaris	Oene Roelsma
Penningmeester	Ingrid Arends
Bestuursleden:	Jouke Bouius
	Roel van der Brug
Aspirant lid	Jan Dirk van der Meulen
Aspirant lid	Baukje Mulder

- 1 natuerbakkefean@live.nl
- oeneroelsma@hotmail.com
- 1 penningmeester@natuur-
bakkeveen.nl
- j.boui062@ziggo.nl
- rvdbrug15@home.nl

Natoer Nijs augustus 2022

Opnieuw een periode van extreme droogte (en warmte). Dit heeft natuurlijk consequenties voor de natuur. We zien bijvoorbeeld nu al veel vruchten aan de bomen, zoals eikels, appels, lijsterbessen enz. Veel planten staan er armetierig bij, hebben al zaad gevormd. Dit alles om te overleven: het voortbestaan van de soort wordt bedreigd. Vogels, vooral die van water afhankelijk zijn, zijn stil en wachten af. Diverse nesten zijn verlaten i.v.m de hitte en de droogte, omdat er eenvoudig niet genoeg voedsel is. De meeste insecten zijn wel actief. Dagvlinders lijken het aardig te doen. Daarentegen lijkt de kleine Vuurvlinder af te nemen. Inmiddels is de najaarstrek voor de vogels, vooral zangvogels als rietzangers, piepers en ook steltlopers alweer in volle gang. Zie hieronder de bijzonderheden.

Waarnemingen:

Vogels:

Op 25 augustus merkte ik in de vroege ochtend (06:35 uur), tijdens het bekijken en legen van de Led-emmer (straks wat meer daarover) een roepje op van een overvliegende zangvogel. Na enkele herhalingen zag ik de vogel, een pieper met redelijk lange staart en wat golvende vlucht. Eerste idee was Gele kwikstaart, maar deze vogel was meer bruinig en de roep was, zeg maar: musachtig slepend. Ja, het kwartje viel. Ik herken hem vanwege trektellingen. Een **duinpieper**. De soort is geen broedvogel meer in ons land. De laatst bekende plek was het Kootwijkerzand op de Veluwe. In het verre verleden was de soort ook bekend van zandverstuivingen in Drenthe en zelf in de ons bekende Bakkeveenster Duinen...

Duinpieper

In het verleden draaide het hele leven om bomen. We tooiden ons met hun bloemen we aten hun fruit, we kleedden ons met hun bladeren en vezels, we zochten onderkomen onder hun takken. We klommen erin om ons te beschermen tegen roofdieren. We warmden ons aan hun brandhout, sneden stokken uit de stam om onze oude botten te ondersteunen en onze aanvallers weg te slaan. Het was dik aan tussen de bomen en ons. Wat is het vandaag gemakkelijk om te vergeten hoe innig we met de natuur omgingen, nu we ons in ultramoderne kantoren bewegen tussen de meest geavanceerde machines en computers die in een oogwenk de hoogste prestaties leveren.

Tenzin Gyatso, veertiende Dalai Lama

De Rounte
Speciaalzaak in natuurvoeding
Formanjestrijtte 2
8401 VK Gorredijk
tel. 0513 463375

Biologische producten staan voor
een duurzame landbouw en dierenwelzijn

TopoKaartopMaat

Bodemkaarten

Ecologische inrichtingsplannen kunnen belang hebben bij nauwkeurige hoogte- en bodemkaarten. Kleine hoogteverschillen en variatie in bodemtypen geven al grote verschillen in ecologische potentie. Met behulp van grondboringen, nauwkeurige hoogtekarten, en fysisch geografische achtergrond kennis maken wij dergelijk kaarten.

Landschapskaarten

Oudere natuurterreinen van b.v. het Fryske Gea of staatsbosbeheer hebben soms nog een gaaf natuurlijk reliëf. Nauwkeurige hoogtekarten zoals deze tegenwoordig eenvoudig gemaakt kunnen worden, geven het landschap een extra dimensie. Met enige achtergrond kennis worden landschappelijke fenomenen ook in het veld zichtbaar. We zijn er van overtuigd dat kennis van het landschap de beleving van dit landschap vergroot en een meerwaarde aan natuurterreinen geeft. Wij hebben de kennis en kunde in huis om dergelijke kaarten te maken.

Toeristische kaarten

Uw camping, hotel of B&B komt centraal op de kaart. Op de kaart kan naar wens van alles worden weergegeven:

- bezienswaardigheden, zoals mooie steden, dorpen, musea etc.
- geselecteerde wandelingen en fietstochten over de mooiste paden in natuurgebieden in de directe omgeving.
- zwemlocaties, bootverhuur etc.
- praktische zaken zoals winkels, doktersposten etc. kunnen op de kaart worden gezet.
- Landschappelijke kenmerken en archeologische vindplaatsen.

Interesse, neem contact met mij op!

Luitzen Nijdam

T 06-28559693

E info@topokaartopmaat.nl www.topokaartopmaat.nl

Dit alles maakt de waarneming erg bijzonder. Op de website “trektellen” staan deze week meerdere overtrekkende duinpiepers op de telposten, vooral in de zuidoostelijk helft van ons land.

Een flinke groep (schatting plm 50) **huiszwaluwen** vloog al foeragerend in z.w. richting over ons dorp. Bekend is dat huiszwaluwen (en ook boerenzwaluwen) in grote groepen doortrekken in de nazomer, richting overwinteringsgebieden in Afrika. Deze “flock” lijkt mij inderdaad op trek. Even later zag ik een **boomvalk**, die de groep volgde. Tja, een zwaluwtje gaat er wel in....

Op 23 augustus zag ik op de Duurswouderheide drie foeragerende **lepelaars**. Natuurlijk landelijk geen zeldzame soort, maar in onze omgeving toch het vermelden waard.

Op 15 augustus zag ik een overvliegende **reuzenster** richting west over ons dorp vliegen. De roep viel me eerst op. Reuzensterren zijn niet meer zeldzaam. Vooral langs de kust (IJsselmeer Lauwersmeer), worden er in deze tijd meer gezien. In het binnenland vrij schaars. Een overvliegende vogel hier is een treffer.

Verder zag ik op de website nog een tweetal opvallende meldingen van Christiaan de Vries, beide in de Slotplaats, namelijk een **draaihals** (geen plek genoemd) en een **zwarte Ooievaar** bij de Grote Slenk. De draaihals is als broedvogel vrij stil, maar kan hier zeker als broedvogel worden aangetroffen. De zwarte Ooievaar zwerft wel meer in de nazomer rond in onze omgeving.

Let de komende tijd, zeker ivm de jaarstrek, eens op doortrekkende zangvogels en steltlopers. (Meeste kans in de vroege ochtend of ‘s-avonds).

Dit is slechts een greep uit de vele waarnemingen van vogels in onze contreien.

Iedereen bedankt voor de meldingen en foto’s.

Koninginnenpage

Dagvlinders:

Een **koninginnenpage** vloog op 7 augustus door mijn tuin. Nadien hoorde ik dat Jouke Bouius er ook eentje had gezien. Verder meldt de familie Manson eentje of enkele op de Duurswouderheide. Een lust voor het oog deze prachtige vlinder.

Een minder opvallende, maar wel zeldzame vlinder, is het **scheefbloemwitje**, dat op 18 augustus door Martin Manson werd gefotografeerd in zijn tuin. Deze lijkt veel op het klein koolwitje, maar de zwarte vlekking op de vleugel is uitgebreider. Ik heb het vermoeden dat de soort toch wel over het hoofd wordt gezien. Is begrijpelijk, gezien de grote overeenkomst met het klein koolwitje. Een soort die landelijk lijkt toe te nemen als gevolg van het warmere klimaat

Schijnnonvlinder

Nachtvlinders:

Op geschikte (en droge) avonden zet ik de Led-emmer in de tuin. Vroeg in de ochtend bekijk ik dan de “oogst”. Inmiddels hebben maar liefst 190 soorten grotere

nachtvlinders, maar ook motten en bladrollers de emmer bezocht. Ik wil u hierover verwijzen naar onze website. Van vrijwel elke soort is een foto bijgevoegd. De vreemdste namen kom je tegen...

Libellen:

Wist u dat er in onze omgeving kans is om verschillende zeldzame libellen soorten te zien? Vooral langs de vennen op de Duurswouderheide en in de bossen is kans op o.a. venglazenmaker, noordse glazenmaker, en juffers zijn flink losgekomen. Ook hiervan veel meldingen en foto's op de website.

Planten:

Op Allardsoog bloeit nog steeds de **rode dophei**. Een zeldzame soort. Voor een overzicht, zie weer onze site. De moeite waard...

Schubbig Taaiplaat

Paddenstoelen:

Tja, veel te droog. Zodra het wat natter gaat worden zullen we er wel meer zien. Op een dode sparrenstam trof ik de **schubbig taaiplaat**. Niet eerder in onze omgeving aangetroffen, voorzover ik weet. (Foto bijgevoegd van boven- en onderzijde)

Tip: De waarnemingen kunnen online worden bekeken op de website: www.natuur-bakkeveen.nl. Kies optie "links" en dan waarnemingen in Bakkeveen. Verder kunt u een kijkje nemen op www.natuurverenigingen-opsterland.nl. Op die site o.a. mededelingen en artikelen van onze vereniging. Meldingen graag weer bij Koert Scholten: Liefst online op: kokoscho@xs4all.nl. Tel nr.542017.

welkoop

Het adres voor tuin & dier.

We zijn er voor alle doeners. Voor iedereen die er blij van wordt om lekker buiten bezig te zijn. En te zorgen voor alles wat groeit en bloeit, het hele jaar door. Als doener vind je bij ons precies wat je zoekt: een praktisch aanbod en gedegen advies. Van iemand die er echt verstand van heeft. Het hele jaar door en bij elk weertype weet Welkoop wat er nú te doen is in de tuin. We weten hoe je goed voor dieren zorgt. En wat je daarvoor nodig hebt en hoe je dat aanpakt.

Tot snel in de winkel!

welkoop

Weet wat te doen.

Welkoop Jubbega
Gorredijksterweg 54

Verkoop
Aankoop
Taxaties

WAAR JE THUIS BENT
**Makelaardij
GORREDIJK**

Hoofdstraat 6
8401 BZ Gorredijk
0513 - 76 90 55
info@makelaardijgorredijk.nl
www.makelaardijgorredijk.nl

**KEES
& SITA**
kappers

Keesensitakappers.nl

Woensdagavond geopend

Molenwal 2
8401 CD Gorredijk
tel. 0513-461580

LUNCHROOM

„De Gerdykster”

0513-464296

Hoofdstraat 51 - 8401 BW Gorredijk

**POORTMAN[®]
SOLAR**

King of the Field

Acculoze
Plas-dras pompen

- Systeem werkt zonder accu
- Nog hogere opbrengst
- Eenvoudig verplaatsbaar
- Permanent of mobiel systeem

T18-AL
18.000 liter

Nu al een acculoze
Plas-Draspomp voor
419,-

T120-ALM
120.000 liter

Bel nu
0513-466003

www.poortmansolar.nl

*Brengt groen
tot leven!*

HOVENIERSBEDRIJF FEITZE DIJKSTRA

- Tuinadvies ■ Tuinontwerp ■ Tuinaanleg
- Tuinonderhoud ■ Boomverzorging ■ Bestrating
- Schuurtjes ■ Vlonders ■ Vijvers

Tolbaas 14 Gorredijk • Tel.: 0513-461277
Mob. 06-29515461 • www.feitzedijkstra.nl

Uw ambities voor de volle 100% waarmaken. Door 24/7 met u mee te denken op het gebied van accountancy en fiscaal advies. Meer dan 100 betrokken toppers die nooit concessies zullen doen aan uw doelen en uw plannen om ze te bereiken. In voor- en tegenspoed. Uw zaken raken ons immers net zo goed.

**Van der Veen
& Kromhout**
ACCOUNTANTS & ADVISEURS

www.kromhout.com